

LÜHIKROONIKA

- 6. detsembril 2018 toimus Eesti Keele Instituudis soome-ugri sügis-seminar „Keelesugulus, keeletüpoloogia ja areaalingvistika”. Esinesid Sven-Erik Soosaar (EKI, „Protoeuroopa substraadist läänemeresoome keeltes: tüpoloogiline perspektiiv”), Karl Pajusalu (TÜ, „Urali keelte fonoloogilisest tüpoloogiast”), Miina Norvik ja Gerson Klumpp (TÜ, „Sugulaskeelte tüpoloogiline andmebaas: miks ja kuidas?”), Rogier Blokland (Uppsala ülikool, „Komi keeled ja komi keel(t)e grammatikograafia”), Petar Kehayov (Leibnizi Ida- ja Kagu-Euroopa Uuringute Instituut, „Mis jääb läänemeresoome keelte uurijatele märkamata? Keeleajalooliselt „igavatest” keelekujudest karjala murrete näitel”), Szilárd Tóth (TÜ Narva Kolledž, TLÜ, „Makro- ja mikroglobaliseerumise küsimusi Venemaa soome-ugri kogukondade ja eesti kirjakeele ajaloo näitel”), Iris Metsmägi (EKI, „Kaks võimalikku vene laenu”), Vilja Oja (EKI, „Läänemeresoome deskriptiivsõnade algupärast”) ning Meeli Sedrik ja Udo Uiho (EKI, „Trips, traps, trull, sina oled kull”).

- 7. detsembril peeti Tallinnas Rahvusraamatukogus kirjandus- ja kultuurikonverents „Hüüdja hää”. Esinesid Toomas Haug („Kas eesti kirjandus on olemas?”), Ingrid Velbaum-Staub („Kassidest ja kirjandusest. Isiklikult ja üldiselt”), Elle-Mari Talivee („Linnuhääled raamatus”), Grigori Utgof („Vladimir Nabokovi „Kutse tapalavale”. Paar-kolm sõna romaani struktuurist”), Maria Esko („Annie Saumont’i hääled ja nende tõlkimine”), Heili Sepp („Kõik kohad on täis salakaupa ehk õigus armastada eesti keelt”), Imar Kutšukali („Eduard Bornhöhe ja Friedebert Tuglase vaadetest islamiusule”) ja Yngve Rosenblad

(„Kui Lars hüüdis, jäi harp vaiki: Lars Österblomi teeraja fataalsest ristumisest vana-vormsi kultuuriga”).

- 7. detsembril korraldas Eesti Teaduskeele Keskus Tallinna Ülikoolis VI teaduskeele konverentsi. Ettekangetega esinesid Birute Klaas-Lang (TÜ, „Eesti keel kõrghariduses – lähiminevik, hetkeseis ja tuleviku terendused”), Karl Pajusalu (TÜ, „Eesti Teaduste Akadeemia ja eesti teaduskeel”), Helvi Hödrejärvi (TTÜ, „Keemiateaduse algusaastad ja areng Eestis”), Mati Hint (TLÜ, „Eri-alaterminid ja paradigma muutus – lapiku Maa ja eesti foneetika näitel”), Janika Leoste (TLÜ, „Õpilaste funktsionaalsest lugemisoskusest ja õpetajate terminitarvitusest robotemamaatika tundides”), Helena Sepp (Turu ülikool) ja Alar Sepp (Tampere ülikool, „Tallinna Ülikoolis aastatel 2003–2017 kaitstud ajaloo lõputööde eesti keel juhendaja seisukohast”), Kaire Viil (TTÜ Virumaa kolledž, „Kas tehnikaerialade üliõpilaste lõputööde faktid ja arvud on alati veenvad?”), Heido Ots („Mida teha suurte arvudega?” – vt lk 117–120 käesolevas numbris), Priit Kulu, Jakob Kübarsepp ja Rein Laaneots (TTÜ, „Eesti tehnikateaduskeele ja terminite arendusest TTÜ-s”), Gerhard Lock (TLÜ/EMTA, „Uus ja vana muusikaloo kategooriatena”) ja Alar Veraksitš (TÜ, „Teaduskeelest meditsiinis ühe õpiku näitel”). Kadri Sõrmus, Kadi Vare (HTM) ja Sirlil Zupping (TÜ) korraldasid töötoa „Kuhu lähed, eesti oskuskeel?”.

- 13. detsembril leidis Eesti Kirjandusmuuseumis aset Ruth Mirovi 90. sünnipäevale pühendatud pidulik ettekandekoosolek „Küll on värsilla vägeda”. Esinesid Arne Merilai („Regivärsi setted”) ja Madis Arukask („Igatsetud eepo-

sed”). Esitleti akadeemilise regilaulu-väljaande „Vana Kannel” XII köidet.

- 13. detsembril toimus Tartu Kirjanduse Maja raamatupoes Utopia üritus „Kirjandus ja konservatiivsus II. Oswald Spengler”, külaliseks Mihkel Kunnus.

- 13.–15. detsembrini toimus Tartu Ülikoolis rahvusvaheline konverents „Translation and performative practices: Itineraries in translation history”. Plenaarettekannetega esinesid Carol O’Sullivan (Bristoli ülikool, „Itineraries in audiovisual translation history: translator studies”) ja Geraldine Brodie (University College London, „Itineraries of Hedda Gabler: interpretive instabilities of translation, dramaturgy and performance”). Esinejaid oli rekordiliselt paljudest riikidest, nagu Soome, Läti, Leedu, Poola, Inglismaa, Hispaania, Portugal, Saksamaa, Itaalia, Belgia, Rumeenia, Tšehhi, Ukraina, Venemaa, Türgi, USA, Hiina, Austraalia, Kanada, India ja Maroko. Eestit esindasid Tallinna ja Tartu ülikooli teadlased Anne Lange, Elin Sütiste, Karin Sibul, Kati-liina Gielen, Anne Lill, Maria-Kristiina Lotman, Eva Rein, Heili Einasto, Raili Marling, Kaarina Rein.

- 14. detsembril korraldas Eesti Kirjandusmuuseumi Eesti Rahvaluule Arhiivi muinasjuttude töörühm seminari „Õnnelik lõpp ja lõputa õnn”. Järjekorras üheksas muinasjutuseminar toimus Setomaal Väiko-Härma külas Piusa ürgoru puhkekeskuses. Esinesid Inge Annom („Lutsimaa vägimeestest põialpoisini”), Merili Metsvahi („Kasutütred, sõsarad ja kooljasööja naine”), Andreas Kalkun („Aolugu ilosah jutuh. Pankjavitsa kerigo pühädsist ja vanust asost”), Risto Järv ja Terje Lillmaa („Õne otsingud muinasjutu abiga”).

- 18.–19. detsembril toimus Eesti Kirjandusmuuseumis 62. Kreutzwaldi päevade konverents „Kas keelata või lubada: tsensuur Eestis XX sajandil”. Kristi Metste avasõnade järel andsid Merike Kiipus, Risto Järv, Vilve Asmer ja Mare Kõiva ülevaate Eesti Kirjandusmuuseumi tegemistest aastal 2018.

Järgnesid ettekanded: Hannes Vallikivi („Ajakirjanduse poliitiline tsensuur Eestis 1920. ja 1930. aastatel juristi pilgu läbi”), Anu Raudsepp („Erakirjad infoallikana Eesti ja Lääne-Euroopa vahel stalinismist sulani”), Anu Pallas („Oleviku toimetaja Ado Grenzsteini poleemiliste kirjutiste takerdumine tsensuuri kitsa värava taha XIX sajandi lõpukümenditel”), Mari Sarv, Andreas Kalkun („Seksuaalfolkloor ja akadeemilised praktikad: tsensuur ja moraal”), Anneli Kõvamees („Kirjanik muutub ajas: Johannes Semperi reisirakud Itaaliast”), Kaarel Piirimäe („Nõukogude välispropaganda Balti küsimuses 1940. aastatel”), Roosmari Kurvits („Kunagiste ajakirjanike mälestused nõukogudeaegsest tsensuurist”), Galina Ponomarjova („Tartu tsensuur Mihhail Sõštšikov (1911–1980)”), Liina Saarlo („Välditud poliitika ja mahavaikitud olme 1950. aastate rahvaluule välitööpäevikutes”), Airi Liimets, Reet Liimets („Johannes Käisi teaduslike mõjude avaldumisviisidest Nõukogude Eestis ehk Käisile viitamist ja mitteviitamisest”), Anneli Saro („Nõukogude tsensuuri mehhanismid, strateegiad ja tabuteemad Eesti teatris”) ja Immanuel Volkonski („Religiooni-alane tsensuur Nõukogude Eestis ja sellega toimetuleku strateegiad vaimuliku kirjanduse väljaandmisel”).

- 9. jaanuaril 2019 toimus Eesti Keele Instituudis „Eesti-soome sõnaraamat” esitlus. Sõnaraamat on valminud Soome kodumaiste keelte instituudi ja Eesti Keele Instituudi koostööna. Esinesid Soome-poolne peatoimetaja Heikki Hurtt, EKl poolt Margit Langemets.

- 18. jaanuaril möödus 30 aastat keeleseaduse vastuvõtmisest. Selle tähistamiseks toimus Tallinnas Filmi-muuseumis konverents „Keeleseadus 30”. Videotervitusega esines Eesti Vabariigi peaminister Jüri Ratas. Keeleseaduse vastuvõtmise aega meenutasid president Arnold Rüütel, Rein Veidemann ja Mart Nutt. Ettekanded pidasid Ülle Madise („Meie väärtuslik salakeel”), Urmas Sutrop („Keeleseaduse

väärtused”), Tõnu Tender („Keeleseadus (1989): loits, manifest, õigusakt”), Mart Rannut („Eesti keeleseadus võrdluses”) ja Ilmar Tomusk („ENSV keeleseaduse sättes 30 aastat hiljem”).

- 24. jaanuaril toimus eesti keele aasta 2019 avauituseks Eesti Teaduste Akadeemia, Emakeele Seltsi ning Haridus- ja Teadusministeeriumi keeleosakonna korraldusel konverents „Eesti riigikeele sajand”. Avakõnega esines Eesti Vabariigi president Kersti Kaljulaid, kokkutulnuid tervitas haridus- ja teadusminister Mailis Reps. Eesti keelest kui hariduskeelest kõneles Martin Ehala (TÜ) ja eesti keelest kui rahvusvahelisest rahvuskeelest Raimo Raag (Uppsala ülikool). Akadeemik Urmas Varblane (TÜ) tutvustas eesti keele suhet Eesti majandusega, Ilmar Tomuski (Keeleinspeksioon) ettekanne oli pealkirjastatud „Sajand Eesti Vabariigi riigikeelt”. Esitleti kaht raamatusarjas „EV 100” ilmunud teost: aka-

deemik Karl Pajusalu raamatut „Eesti keele 100 aastat” ning Uppsala ülikooli professori Raimo Raagi raamatut „Välis-Eesti 100 aastat”.

- 30. jaanuaril Tallinnas toimunud Hõimuklubi õhtul kõneldi vepsa eeposest „Virantanaz”. See on vepsa folklooril põhinev eepos, mille autoriks on vepsa keeleteadlane, literaat ja ühiskonnategelane Nina Zaitseva. Folklorist Madis Arukask ja keeleteadlane Jaan Õispuu rääkisid eeposest ja selle tõlkimise eelloost.

- 30. jaanuaril toimus Eesti Rahvusraamatukogus ümarlaud „Kas eesti kirjandus lahkub koolist?”, mille korraldasid Eesti Rahvusraamatukogu, Eesti Emakeeleõpetajate Selts, Tallinna Kirjanduskeskus ning Tammisaare ja Vilde Sõprade Selts. Arutlesid Rein Veidemann, Anu Kell, Ivika Hein, Anneli Kõvamees, Jaanus Kõuts ja Mihkel Rebane. Ümarlauda juhtis Maarja Vaino.